

79 năm Cách mạng tháng Tám: Bản hùng ca bất diệt trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc

14:35 16/08/2024

Tác giả: Đang cập nhật

Tháng 8/1945, chớp thời cơ chiến lược “ngàn năm có một”, dưới sự lãnh đạo của Đảng, đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh, nhân dân Việt Nam tiến hành cuộc tổng khởi nghĩa giành chính quyền trong cả nước, tạo nên một bước ngoặt lớn trong lịch sử dân tộc. Từ đây, nhân dân Việt Nam thoát khỏi thân phận nô lệ trở thành người chủ đất nước, làm chủ vận mệnh của mình; đất nước ta bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên độc lập dân tộc gắn với chủ nghĩa xã hội. Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám năm 1945 là một trong những chiến công vĩ đại nhất của toàn Đảng, toàn quân, toàn dân ta, là bản hùng ca bất diệt trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc.

Cách mạng tháng Tám thành công, khai sinh nước Việt Nam dân chủ cộng hòa

Đến năm 1945, phong trào cách mạng ở nước ta đã dâng cao. Khắp nơi trên cả nước, Việt Minh tổ chức những cuộc mít tinh, biểu tình thị uy vũ trang với hàng nghìn người tham gia. Hàng triệu quần chúng sẵn sàng đứng lên giành chính quyền.

Sáng 2/9/1945, tại Quảng trường Ba Đình lịch sử, Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc Tuyên ngôn Độc lập, khai sinh nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, khẳng định trước quốc dân đồng bào và toàn thế giới: “Nước Việt Nam có quyền hưởng tự do và độc lập, và sự thực đã thành một nước tự do và độc lập. Toàn thể dân Việt Nam quyết đem tất cả tinh thần và lực lượng, tính mệnh và của cải để giữ vững quyền tự do và độc lập ấy”_Ảnh: TTXVN

Ngày 9/3/1945 phát-xít Nhật đảo chính gạt bỏ thực dân Pháp để độc chiếm Đông Dương. Trước diễn biến này, ngày 12/3/1945, Thường vụ Trung ương Đảng đã kịp thời ra bản chỉ thị lịch sử: “Nhật- Pháp bắn nhau và hành động của chúng ta”. Chỉ thị nêu rõ kẻ thù lúc này của cách mạng là phát-xít Nhật. Do đó, Đảng ta đã phát động cao trào kháng Nhật, cứu nước mạnh mẽ để làm tiền đề cho cuộc Tổng khởi nghĩa. Theo đó, phải thay đổi mọi hình thức tuyên truyền, cổ động, tổ chức và đấu tranh cho phù hợp; sẵn sàng chuyển sang Tổng khởi nghĩa.

Tháng 5/1945 trước những diễn biến của tình hình trong nước và quốc tế có lợi cho cách mạng Việt Nam, lãnh tụ Hồ Chí Minh đã quyết định chuyển từ Pác Bó (Cao Bằng) về Tân Trào (Tuyên Quang) để lãnh đạo phong trào cách mạng. Từ đây Tân Trào trở thành trung tâm căn cứ địa - Thủ đô khu

giải phóng trong cách mạng tháng Tám năm 1945. Tại Khu căn cứ Tân Trào, lực lượng chính trị quần chúng và lực lượng vũ trang nhân dân được củng cố, tập dượt chuẩn bị khởi nghĩa. Lực lượng chính trị đã tập hợp đông đảo các tầng lớp Nhân dân tham gia. Lực lượng vũ trang trưởng thành nhanh chóng. Mặt trận Việt Minh chờ thời cơ thuận lợi để đưa phong trào cách mạng tiếp tục tiến lên.

Đầu tháng 8/1945, Chiến tranh thế giới thứ hai đi đến những ngày cuối cùng. Ngày 13/8/1945, chính phủ Nhật hoàng tuyên bố đầu hàng không điều kiện phe Đồng minh. Tin tức này nhanh chóng lan đi khắp mặt trận làm cho quân đội Nhật chiếm đóng ở Đông Dương mất tinh thần chiến đấu, chính phủ bù nhìn hoang mang cực độ.

Nhận định thời cơ đã đến, ngày 14 và 15/8/1945, Đảng triệu tập Hội nghị toàn quốc tại Tân Trào, quyết định phát động tổng khởi nghĩa giành chính quyền trong cả nước. Hội nghị quyết định thành lập Ủy ban khởi nghĩa toàn quốc để kịp thời chỉ đạo thống nhất phong trào khởi nghĩa các địa phương. Ngay sau đó, ngày 16/8/1945, Đại hội quốc dân cũng họp ở Tân Trào, thông qua lệnh Tổng khởi nghĩa; bầu Ủy ban dân tộc giải phóng Việt Nam (Chính phủ lâm thời) do Chủ tịch Hồ Chí Minh đứng đầu.

Ngày 18/8/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã gửi thư kêu gọi đồng bào và chiến sĩ cả nước: “Giờ quyết định cho vận mệnh dân tộc ta đã đến. Toàn quốc đồng bào hãy đứng dậy đem sức ta mà tự giải phóng cho ta” (1).

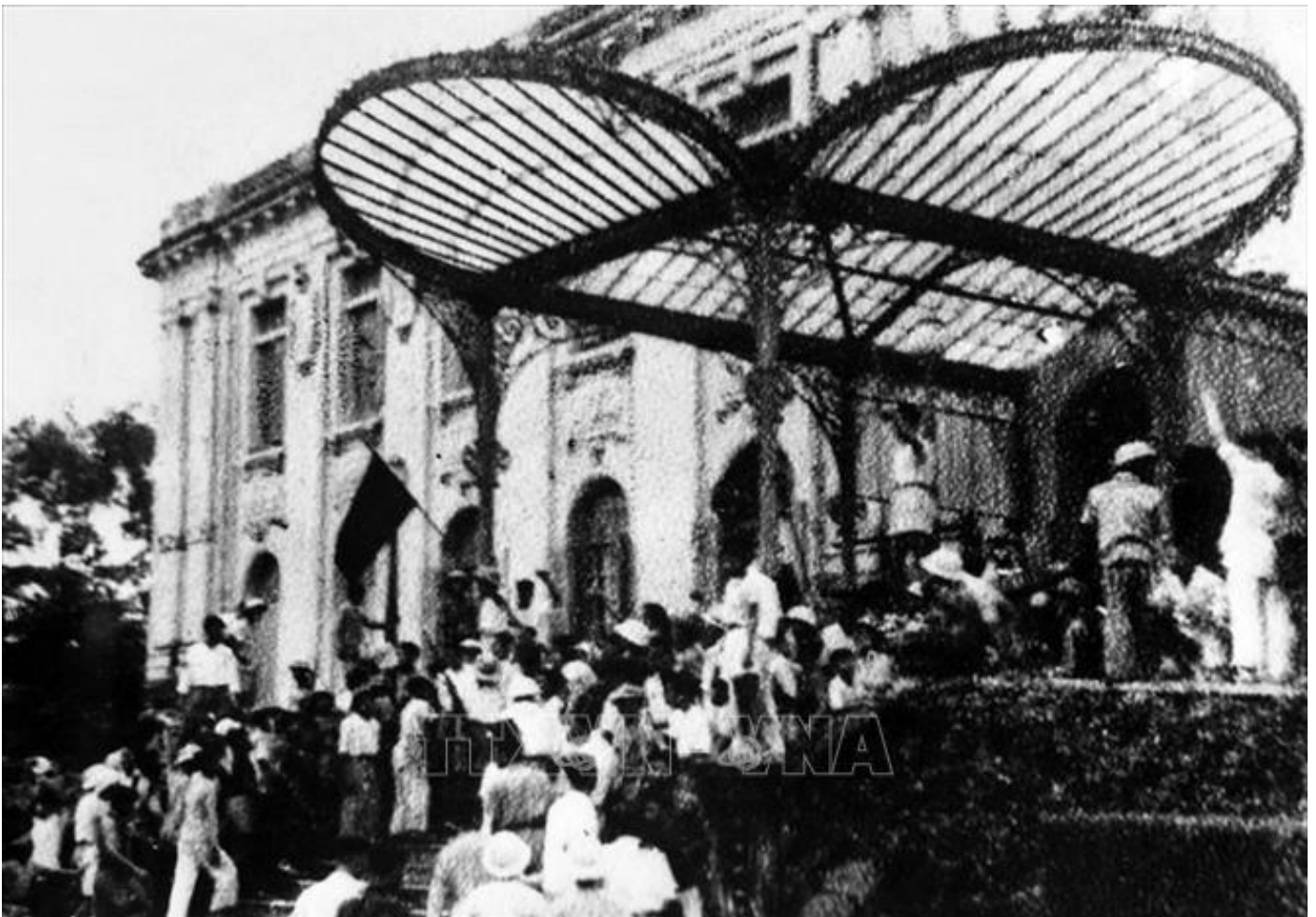
Từ ngày 14/8, nhiều địa phương tuy chưa nhận được lệnh tổng khởi nghĩa, nhưng do nắm vững tinh thần các nghị quyết, chỉ thị trước đó và căn cứ vào tình hình thực tiễn đã chủ động, linh hoạt nổi dậy khởi nghĩa. Bốn tỉnh giành chính quyền sớm nhất là Hải Dương, Bắc Giang, Hà Tĩnh và Quảng Nam (ngày 18/8/1945). Cùng với đó, dưới sự lãnh đạo của Đảng, hơn 20 triệu nhân dân Việt Nam từ Bắc đến Nam đã đồng loạt đứng lên tiến hành cuộc tổng khởi nghĩa trên cả nước.

Tại Hà Nội, ngày 19/8, hơn 10 vạn dân Thủ đô tung bừng khí thế đấu tranh xuống đường vũ trang thị uy, tổ chức mít tinh tại quảng trường Nhà hát Lớn, cả thành phố đổ rục rờ cách mạng. Lực lượng thành phố nhanh chóng chiếm phủ khâm sai, tòa thị chính, trại lính bảo an, sở cảnh sát... Trước khí thế trào dâng như “bão táp” của quần chúng, quân đội Nhật và chính quyền bù nhìn vội vã đầu hàng.

Cuộc khởi nghĩa thắng lợi hoàn toàn ở Hà Nội có tác dụng cổ vũ to lớn phong trào cả nước. Ngày 23/8, khởi nghĩa thắng lợi ở Huế; ngày 25/8, nhân dân Sài Gòn giành quyền làm chủ, đánh đổ

thành lũy cuối cùng của chế độ thực dân. Thắng lợi của các cuộc khởi nghĩa ở Hà Nội, Huế, Sài Gòn có ý nghĩa quyết định đối với thắng lợi của Cách mạng Tháng Tám trong phạm vi cả nước. Trong vòng nửa tháng (từ ngày 14/8 đến 28/8/1945), cuộc Tổng khởi nghĩa hoàn toàn thắng lợi, chính quyền cả nước thuộc về tay Nhân dân.

Ngày 2/9/1945, tại Quảng trường Ba Đình lịch sử, trước hàng chục vạn đồng bào, Chủ tịch Hồ Chí Minh thay mặt Chính phủ cách mạng lâm thời đọc bản Tuyên ngôn độc lập khai sinh nước Việt Nam dân chủ cộng hòa - nhà nước công nông đầu tiên ở Đông Nam Á, đồng thời trình trọng tuyên bố với thế giới: “Nước Việt Nam có quyền hưởng tự do độc lập và sự thật đã trở thành một nước tự do độc lập. Toàn thể dân tộc Việt Nam quyết đem tất cả tinh thần và lực lượng, tính mạng và của cải để giữ vững quyền tự do độc lập ấy”. (2)

Ngày 19/8/1945, sau cuộc mít tinh tại Quảng trường Nhà hát lớn, quần chúng nhân dân Thủ đô đã đánh chiếm Bắc Bộ phủ, cơ quan đầu não của chính quyền tay sai Pháp ở Bắc Bộ. Cách mạng tháng Tám là một bài học lịch sử, mở ra một thời đại mới ở Việt Nam, thời đại nhân dân Việt Nam làm chủ đất nước, làm chủ vận mệnh của chính mình_Ảnh: TTXVN

Mở ra kỷ nguyên mới cho dân tộc

Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám năm 1945 là hội tụ của sức mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc, truyền thống yêu nước nồng nàn và ý chí quật cường của toàn dân tộc Việt Nam dưới sự lãnh đạo của Đảng. Thắng lợi này đã cho thấy bản lĩnh và trí tuệ của Đảng, đứng đầu là Chủ tịch Hồ Chí Minh đã lựa chọn đường lối đấu tranh cách mạng đúng đắn với tầm nhìn chiến lược, sự nhạy bén, nắm bắt và chớp đúng thời cơ. Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám đã chứng minh rằng, một dân tộc dù nhỏ bé nhưng nếu có truyền thống nồng nàn yêu nước, ý chí tự lực, tự cường, đoàn kết, sáng tạo dưới sự lãnh đạo của Đảng cách mạng chân chính có thể làm nên những sự kiện vĩ đại có tầm vóc đi vào lịch sử của dân tộc và thế giới.

Gần 8 thập kỷ đã trôi qua, chúng ta càng nhận thức sâu sắc hơn về tầm vóc, ý nghĩa lịch sử trọng đại của Cách mạng tháng Tám 1945. Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám đã đập tan xiềng xích nô lệ của chủ nghĩa thực dân Pháp kéo dài hơn 80 năm, phát xít Nhật gần 5 năm và nỗi đau mất nước kéo dài gần một thế kỷ; đồng thời lật đổ chế độ phong kiến tồn tại cả ngàn năm, đưa Việt Nam từ vị trí là một nước thuộc địa trở thành một nước độc lập dưới chế độ dân chủ cộng hòa, đưa nhân dân Việt Nam từ thân phận nô lệ thành người dân độc lập, tự do, làm chủ nước nhà.

Chủ tịch Hồ Chí Minh và các thành viên Hội đồng Chính phủ lâm thời nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra mắt sau phiên họp đầu tiên, sáng 3/9/1945_ Ảnh: TTXVN

Cách mạng tháng Tám đã mở ra một kỷ nguyên mới: Kỷ nguyên giải phóng dân tộc gắn liền với giải phóng giai cấp công nhân và nhân dân lao động, kỷ nguyên độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội. Đây thực sự là bước nhảy vọt trong lịch sử phát triển của dân tộc Việt Nam. Không chỉ là mốc son chói lọi trong lịch sử dân tộc Việt Nam, Cách mạng tháng Tám 1945 còn là sự kiện mang tầm vóc thời đại, có ý nghĩa quốc tế sâu sắc. Lần đầu tiên trong lịch sử có một dân tộc nhỏ bé đã tự đấu tranh giải phóng khỏi ách đế quốc thực dân. Đây là nguồn cổ vũ, động viên to lớn đối với các dân tộc thuộc địa, nhân dân bị áp bức, bóc lột trên thế giới đấu tranh giành độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội.

Thắng lợi của Cách mạng tháng Tám đã để lại nhiều bài học kinh nghiệm cho Việt Nam trong những cuộc chiến chống xâm lược sau này và trong cả sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước hiện nay. Đó là bài học về sự kiên quyết điều chỉnh đường lối cách mạng khi cần, trên cơ sở phương hướng chiến lược cách mạng đúng đắn, mục tiêu cách mạng nhất quán. Trong quá trình

lãnh đạo, chỉ đạo, Đảng ta đã không ngừng bổ sung, phát triển, cụ thể hóa đường lối cho phù hợp với tình hình trong nước và quốc tế.

Bài học về chớp thời cơ và tận dụng thời cơ để giành thắng lợi. Nghệ thuật chớp thời cơ của Chủ tịch Hồ Chí Minh trong Cách mạng tháng Tám năm 1945 vẫn luôn là bài học quý báu cho cả hiện tại và tương lai, đang được Đảng và nhân dân ta kế thừa, phát huy, góp phần tạo nên những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử trong công cuộc xây dựng đất nước. Bài học về tập hợp, đoàn kết, lôi cuốn toàn dân tham gia sự nghiệp cách mạng, tham gia sự nghiệp xây dựng đất nước; nâng cao ý thức tự lực tự cường, phát huy mọi tiềm năng sáng tạo của dân tộc, đồng thời mở rộng hợp tác quốc tế.

Bài học về xây dựng và củng cố nền quốc phòng toàn dân và an ninh nhân dân; giữ vững ổn định chính trị, xã hội, giữ vững môi trường hòa bình, ổn định, tạo thuận lợi cho công cuộc xây dựng và phát triển đất nước.

79 năm đã trôi qua kể từ ngày nhân dân Việt Nam chính thức làm chủ đất nước, dẫu đường đi có nhiều gập ghềnh, chông gai, nhưng tinh thần quật khởi và giá trị kinh nghiệm lịch sử của Cách mạng tháng Tám luôn là nguồn lực bồi đắp sức mạnh cho toàn Đảng và toàn dân ta vững bước, viết tiếp những trang sử vẻ vang.

Minh Duyên - TTXVN

(1) Hồ Chí Minh, toàn tập, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tập 3, tr. 596

(2) Hồ Chí Minh, toàn tập, sđd, tập 4, tr. 3

Link bài viết: <https://nguoilambao.vn/79-nam-cach-manh-thang-tam-ban-hung-ca-bat-diet-trong-su-nghiep-dau-tranh-giai-phong-dan-toc>